

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Nieuwe minimumdoelen in het basisonderwijs

Nieuwe minimumdoelen in het basisonderwijs

Sinds 1 september 2025 rollen basisscholen nieuwe minimumdoelen uit voor kinderen in het kleuter- en lager onderwijs.

Ambitieuze doelen met meer nadruk op expliciete kennisopbouw.

Waarom? Welke visie onderbouwt deze ommezwaai?

De minimumdoelen voor het basisonderwijs omvatten, kort samengevat, wat kinderen minimaal moeten kennen en kunnen op 3 scharniermomenten: het einde van de kleuterschool, het 4de en 6de jaar basisonderwijs. Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek zijn heel belangrijk. Maar ook voor geschiedenis, aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding, muzische vorming, Frans, ICT en attitudes stellen de minimumdoelen hoge verwachtingen.

Rijk met kennis

De resultaten van Vlaamse leerlingen in internationale onderzoeken dalen. Het gemiddelde niveau van begrijpend lezen, wiskunde en wetenschap zakt al 20 jaar. Inzetten op een kennisrijk curriculum heeft in andere landen geleid tot betere onderwijskwaliteit en kan ook in Vlaanderen het tij doen keren. Een kennisrijk curriculum stelt een systematische opbouw van kennis centraal, jaar na jaar en binnen verschillende leergebieden. Zo weten en begrijpen leerlingen meer, leggen ze verbanden en verwerven ze inzichten. Stap voor stap verdiepen kinderen wat ze

kennen en kunnen, als basis voor hun school- en professionele loopbaan.

Vanaf de eerste stap

Deze hervorming begint bij de kleuterschool, want de basis voor al wat volgt, wordt gelegd in de allereerste jaren van de basisschool. Leraren nemen kinderen mee in werelden vol kennis, ongeacht ieders thuiscontext. Luisteren, een rijke woordenschat Nederlands en getalbegrip ontwikkelen, vormen de fundamenten voor het kleuteronderwijs.

Zo haalt onderwijs het volle potentieel uit elk kind: door op te bouwen en tijd te geven. Een schoolteam bepaalt zelf de weg naar de 3 scharniermomenten.

Nederlands: motor voor onderwijskansen

De vakdisciplines Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek krijgen prioriteit omdat ze een sterke invloed hebben op leerwinst en onderwijskansen. Elk kind dat daarin sterk staat, ervaart later minder hoge drempels. Nederlands is om meerdere redenen heel belangrijk. Als je de

gemeenschappelijke taal spreekt en begrijpt, kan je communiceren, nieuwe mensen leren kennen, meningen of emoties delen... Kortom, verbinden met anderen en jezelf. Goed Nederlands kennen en kunnen gebruiken, vergroot je kansen in het onderwijs. Nederlands is de drager van alle minimumdoelen en is noodzakelijk bij andere vakken. Elke leraar is dus een taalstimulerende leraar en elke les draagt actief bij aan taalontwikkeling.

Woordenschat is een belangrijke motor van taalontwikkeling en -verdieping. Kinderen moeten talige boodschappen in Nederlandstalige teksten kunnen begrijpen en verwerken, zowel mondeling als schriftelijk, over inhoud uit alle vakdisciplines heen.

Minimale verwachtingen

‘Minimumdoelen’ en ‘eindtermen’ gaan over hetzelfde principe: ze bepalen wat elke leerling minimaal moet bereiken. Met de term ‘minimumdoelen’ wordt dat uitgangspunt explicieter benoemd. Naast de terminologie en de focus op kennis zijn er ook enkele andere vernieuwingen:

- Minimumdoelen in het 4de jaar: deze tussentijdse doelen bieden schoolteams zicht op de voortgang van leerlingengroepen. Zo kunnen ze tijdig bijsturen en extra ondersteuning organiseren waar nodig, ruim vóór het einde van het basisonderwijs.
- Duidelijke formuleringen: de nieuwe minimumdoelen maken explicieter welke kennis en inzicht

ten minimaal verwacht worden. Heldere doelen in een samenhangend curriculum bieden houvast om leerlijnen te creëren en het leren gericht op te volgen.

- Leerondersteunende vaardigheden: attitudes die het leren ondersteunen zijn expliciet opgenomen in de minimumdoelen. Ze versterken de kennisopbouw en ondersteunen het leren binnen alle vakdisciplines.
- Gedeeld kader voor gewoon en buitengewoon onderwijs: bij de opmaak van een individueel aangepast curriculum (IAC) in het buitengewoon basisonderwijs vertrekt de klassenraad van de minimumdoelen basisonderwijs. Die vormen het uitgangspunt om doelen te selecteren, te concretiseren en af te stemmen op de noden van de leerling. Zo kunnen leerlingen eenvoudiger bewegen tussen het gewoon en buitengewoon onderwijs.

Ruimte voor autonomie

De minimumdoelen bepalen wát elke leerling minimaal moet kennen en kunnen. Hoe ze dat aanpakken, vullen schoolteams in vanuit het pedagogisch project. Ze maken zelf de keuze in didactische werkvormen, voorbeelden, leerlijnen... Minstens de helft van de onderwijstijd moet gaan naar Nederlands en wiskunde, geteld over verschillende leergebieden heen. Onderwijstijd voor Nederlands en wiskunde kan dus ook in een les aardrijkskunde zitten. Er wordt van scholen verwacht om verder te gaan dan de minimumdoelen.

Een kennisrijk curriculum voor elk kind, wat zeggen onderwijsexperts?

Meer kennisoverdracht moet ons onderwijs vooruithelpen. Maar welke kennis? Moeten leraren dan nog louter drillen? Doen vaardigheden er niet meer toe? Onderwijsexperts Tim Surma en Daniel Muijs gaan op die en andere bezorgdheden in.

Surma: “Een kennisrijk curriculum verzoent kennis en vaardigheden. ‘Dingen weten’ - of je voorkennis - bepaalt hoe snel en diepgaand je nieuwe leerstof en vaardigheden de baas kan. Met een ruime woordenschat lees je makkelijker moeilijke teksten. En als je thuis bent in een bepaald onderwerp, kan je er ook kritisch over reflecteren en die kennis creatief inzetten bij nieuwe ervaringen en problemen. Kennis helpt je daarnaast in het samenleven met anderen: als je een gemeenschappelijk referentiekader kan inzetten, voel je vaker meer begrip dan frustratie en conflict.”

Muijs: “Kennis is de brandstof van ons denken, de basisvoorwaarde om te leren en over de wereld te praten. Onderwijs kan jonge mensen uit bubbels en algoritmes, die hen weghouden van andere, verrijkende perspectieven, halen.”

Is inzetten op kennis nieuw?

Surma: “Nee. We horen trouwens vaak van ervaren leraren dat ze altijd hebben geweten dat dit belangrijk was.”

Muijs: “Decennia geleden was feiten leren al belangrijk. Maar leerlingen blokten jaartallen van oorlogen en

verdragen, kurkdroge feiten zonder context en verbanden.

Leraren vervielen zo vaak in een cultuur van drillen en afvinken.”

“Daarna kwam een tegenbeweging van ‘vaardigheidscurricula’. Kinderen en jongeren moesten generieke vaardigheden, zoals kritisch nadenken en samenwerken, kunnen opbouwen, met minder focus op kennis. Zonder kennis als basis missen deze vaardigheden inhoudelijke houvast, wat de onderwijskwaliteit geen goed doet.”

Surma: “Schoolteams verdiepten zich binnen deze visie vooral in klasmanagement. We zagen leraren steengoede lessen geven in warme, gestructureerde klassen. Maar die misten inhoudelijk soms diepgang en ambitie. Lessen over de meest basale werking van longen in het 5de leerjaar: waarom lukt dat in andere Europese landen 3 jaar vroeger? En dat is niet de schuld van de leraren, voor alle duidelijkheid.”

Jullie bezochten klassen in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Wat leerden jullie van buitenlandse scholen die al inzetten op kennis?

Surma: “In een Nederlandse school

- Tim Surma is directeur van het Expertisecentrum Onderwijs en Leren van Thomas More.
- Hoogleraar Daniel Muijs leidt de School of Social Sciences, Education and Social Work van de Queen's University Belfast. Hij was bovendien directeur onderzoek en evaluatie bij de Engelse onderwijsinspectie.

Samen schreven ze mee aan het boek 'Developing Curriculum for Deep Thinking: The Knowledge Revival'. Beiden waren deel van de kerncommissie die de nieuwe minimumdoelen vormgaf.

zagen we 10-jarigen teksten lezen over de opwarming van de aarde die zelfs volwassenen moeilijk zouden vinden. Daarna ging de klas in discussie over dit onderwerp. Kennis opdoen en die vervolgens in de praktijk inzetten: vaardigheden zijn eigenlijk toegepaste kennis.”

“Alle lerarenteams in die scholengroep kennen er bovendien de leerlijn die leidt naar dat sterke klasdebat. Die start al in de kleuterklas. Daar ontdekken kleuters spelenderwijs de wereldbol. Niet om namen van landen en hoofdsteden te drillen. Maar dat ze Italië al kennen, helpt hen om in het 2de leerjaar de Romeinen sneller te plaats. Gemeenschappelijke voorkennis doet lessen kleven en creëert een vliegwielt van motivatie en exponentiële groei.”

Muijs: “Ook tijdens bezoeken aan scholen in Engeland zagen we het effect van een kennisrijk curriculum. Het Engelse onderwijs zat 10 jaar geleden in de hoek waar de klappen vielen, zoals Vlaanderen vandaag. Het sein voor een reeks hervormingen van het curriculum, het examensysteem, de inspectie, de lerarenopleidingen en het lerarenberoep. In dat samenspel recht het Engelse onderwijs weer de rug op internationale toetsen, in tegenstelling tot andere delen van het Verenigd Koninkrijk. In Schotland en Wales maakten ze die switch niet en dat geeft hen een zwakke PISA-score. In Noord-Ierland namen de centrale toetsen de regie van het curriculum over. De voorbereiding op de eindtoetsen in de laatste

2 jaar van het basis- en secundair onderwijs neemt er te veel leestijd in.”

Geeft een kennisrijk curriculum echt aan iedereen gelijke kansen?

Surma: “Een kennisrijk curriculum heeft de grootste impact op kinderen uit kwetsbare gezinnen, toont Amerikaans onderzoek. Die kinderen en jongeren zijn heel afhankelijk van school om kennis en woordenschat op te pikken. Ze krijgen minder onbewuste bijlessen aan de keukentafel of tijdens uitstapjes. En tijdens die bezoeken aan klassen met kansarme kleuters waren we onder de indruk van dat effect, soms tot ontroering van de Vlaamse directeurs en leraren die ons vergezelden.”

“Wat een leraar vandaag meegeeft, is voorkennis van morgen. Als kleuters Italië kennen, plaats ze in het 2de leerjaar sneller de Romeinen.”

Tim Surma

Hoe concreet moet een curriculum zijn?

Muijs: “Een kennisrijk curriculum is het best voldoende specifiek. Want met te vage eindtermen of minimumdoelen weet niemand waar de lat ligt.”

Surma: “Vage leerplannen geven de inhoudelijke keuzes aan scholen, maar motiveren niemand. Een vaag curriculum kan je op 100 manieren interpreteren. Dat is dagenlang intensief denkwerk voor wie lesgeeft, dus methodemakers nemen dat voor een groot stuk van hen over. Alleen maken die arbitraire keuzes, bij gebrek aan een handvat. En dat geeft leermiddelen van wisselende kwaliteit. Als een leerplan specifiek is, worden schoolboeken beter. Een specifiek curriculum kost leraren dus minder werk. Leraren kunnen focussen op hoe ze leerstof overbrengen en hun lessen beter richting geven.”

Hoe werd bepaald wat kinderen en jongeren precies moeten leren?

Muijs: “Deels zijn er de wetenschappelijke basisconcepten waarop een vak verderbouwt. Zonder de stelling van Pythagoras geraak je nergens in wiskunde. Andere keuzes waren sociaal-politiek en voer voor een gezond, democratisch debat. Wat leer je kinderen wel of niet over geschiedenis of literatuur?”

Surma: “Een sterk vertrekpunt was: waarover bestaat consensus binnen een discipline? Geografen en geschiedkundigen zijn het eens dat er ijstijden bestonden. Dan

verdienen die wellicht een plek in het curriculum. Nabijheid is ook een criterium. Onze tieners moeten de rivieren van Mozambique of de Britse graafschappen niet kennen. In latere schooljaren bouwen ze daarop geen diepere kennis of vaardigheden.”

“Zonder de stelling
van Pythagoras
geraak je nergens
in wiskunde.”
Daniel Muijs

Is er nog ruimte voor eigen inbreng van leraren?

Surma: “Uiteraard. We pleiten zeker niet voor een dichtgetimmerd curriculum, waarbij leraren geen eigen accenten kunnen leggen. Ze mogen net uitdagende doelen stellen. En eigen accenten leggen, is zelfs makkelijker als je weet waaraan je die kunt ophangen. Het is makkelijker om het over Dirk Frimout te hebben als de leerlingen al hoorden over Neil Armstrong, die in de minimumdoelen geschiedenis staat. Of omgekeerd: ze gebruiken Dirk Frimout als opening om het over de ruimtevaart te hebben en de maanlanding. Zo beloof je collega's om een stabiele laag te leggen waarop ze in hogere jaren kunnen verderbouwen. Een sterk curriculum versterkt elke leraar individueel én het lerarencollectief: je staat als leraar op de schouders van je voorgangers.”

“We doen geen losse themaweken meer”

Basisschool De Bezige Bijtjes in Voortkapel lanceert haar kleuters als een raket in hun schoolloopbaan, vanuit een team dat samen de leerlijnen uittekent. Stap binnen in de 3de kleuterklas van juf Eline Peeters, in het gezelschap van directeur Natalie Van de Ven.

Een groen papier rechts, een rood links. “Benieuwd wat jullie nog weten over de ruimte”, lacht juf Eline. “Is jouw antwoord op mijn vraag zo meteen ‘ja’, dan loop je naar het groene papier. Nee? Ren dan naar rood.” Léonie herhaalt haar instructie, Jérémy vult aan.

“Is de aarde de enige planeet in ons universum?” Cas’ klasgenoten twijfelen, maar hij staat vastberaden op rood. “Er zijn 8 planeten in ons zonnestelsel”, weet hij. “Leven er mensen op de planeet Mars?” is de volgende vraag. Wat later in de les: “Denken jullie nog

aan een synoniem voor kosmos? Een ander woord?” Zonnestelsel, universum en heelal volgen snel. Ook de planeten die aan het plafond bungelen, hebben geen geheimen meer. “Mercurius is de kleinste, Venus de warmste.” De kleuters leggen in hun eigen woorden uit wat een dwergplaneet, gasreus of meteoriet is.

Kennisrijke kosmos voor kleuters

Planeten kennen, is geen minimumdoel voor kleuters. Toch kiest de school er bewust zelf voor om hierrond al vanaf de 1ste kleuterklas aan verticale kennisopbouw te doen. Achter andere deuren op de gang leren we hoe dat in zijn werk gaat.

“Die kleine ster past hier!” In de 2de kleuterklas zoekt een groepje kleuters met juf Yente naar de juiste geometrische vormen. Driehoeken, cirkels, rechthoeken en sterren landen op overeenkomstige plekken, én in hun langetermijngeheugen. Juf Carine oefent nog meer woordenschat. Een schaduw, de zwaartekracht, een krater: intussen kennen de kleuters de kaartjes. “Ik heb het ruimtepak!”, juicht Féline. “Daarmee kan ik in de ruimte zweven, mét zuurstof.”

Van de Ven: “We geloven in een kennisrijk curriculum voor onze kleuters: rijke leerinhouden en diepgaande kennis. Ons lerarenteam klopte af op 6 thema’s: ruimte, aarde, oceanen, België en omgeving, terug in de tijd en kunst. We diepen elk thema 6 weken lang uit. Stap voor stap, doelgericht en met aandacht voor elk kind.”

Peeters: “We doen geen losse themaweken meer en winnen daardoor tijd voor verdieping. En, belangrijk: leerlingen die meer tijd nodig hebben, krijgen die ook, dankzij herhaling. Voor elke kleuterklas formuleren we concrete, prikkelende leervragen binnen een thema. Met onze zorgcoördinator Ann selecteren we nieuwe woordenschat.”

Kennismuur voor structuur

Peeters: “Alles wat we leren komt samen op de kennismuur: een centraal whiteboard met kernwoorden, pijlen,

tekeningen en foto’s. Een schema dat groeit en overzicht geeft. Moeilijke leerstof herhalen of nieuwe verbanden leggen? Dan kijk, wijs of loop ik altijd opnieuw naar deze muur. En dat zie ik mijn kleuters ook spontaan doen.”

Van de Ven: “Met die taalrijke aanpak en kenniskapstokken willen we elk kind zo ver mogelijk brengen. In het bijzonder onze leerlingen die leermoeilijkheden ervaren of in een kansarme omgeving opgroeien. We zijn ervan overtuigd dat ze zo sterker starten in het 1ste leerjaar.”

Peeters: “Wat niet wil zeggen dat we uitsluitend focussen op presteren. Integendeel, we omarmen nog altijd creatieve en sociaal-emotionele vaardigheden. Ik pik nog altijd in op anekdotes of ervaringen van mijn kleuters. Mijn klas hangt vol knutselwerkjes en we blijven liedjes zingen.”

Innovatie in didactiek

Terug naar de klas van juf Eline. De klas wordt verdeeld in kleine groepjes aan de thematafels. Terwijl de kleuters tekenen, satellieten bouwen, met de telraket oefenen of een heuse ruimtefilm naspelen, blinkt het minimumdoel al op het smartboard: 'Ik kan een geheel splitsen in 2 delen'.

“Onze ogen om te kijken, ons hoofd om na te denken en onze stopkracht: dát hebben we nodig.” De kinderen zijn duidelijk gewend aan routines en heldere afspraken. Jérémy, Francisca, Mailey en Elien houden hun kralen en cijferkaartjes bij de hand. “Hoe kan ik 3 splitsen in 2 delen?” Mailey popelt van ongeduld, maar juf Eline overhaast geen enkele stap.

“Omdat we kennis verticaal opbouwen van de 1ste tot de 3de kleuterklas, garanderen we voldoende herhaling voor kleuters die meer tijd nodig hebben.”
Eline Peeters

“Ik doe het eerst voor, daarna doen we het samen.” 3 wordt gesplitst in 1 en 2 kralen, of 0 en 3. De kinderen denken luidop mee en leggen er de juiste cijferkaartjes bij. “Nu is het aan jullie!” Schoudermaatjes Mailey en Francisca verdelen samen het getal 5. “Juf, mag ik daarna ook eens alleen proberen?”

Didactiek met effect

Peeters: “Ik neem tijd om hun leerproces stap voor stap te begeleiden. Van leraargestuurd naar leerlinggestuurd, van expliciete instructie tot iets zelfstandig toepassen. Dat lukt beter in een leeromgeving waar rust heerst, zoals in een klein groepje.”

“Wij moeten als leraren ook kunnen leren van voorbeelden. Tijdens ons bezoek aan een Engelse en Nederlandse school trokken we grote ogen. Mijn collega's en ik zetten ook onze eigen klasdeuren open. Elkaar observeren of opgenomen lessen samen analyseren, dat maakt ons betere leraren.”

Tijd maken om lessen te maken

Van de Ven: “Ik vind het belangrijk dat collega's van elkaar leren voor sterke didactiek, maar dan moet ik dat als directeur ook mogelijk maken. Als er geen tijd is om in nieuwe leerinhouden te duiken en lesvoorbereidingen te herwerken, dan flirt je met weerstand, vermoeidheid en frustratie.”

“Ook tijd voor bijscholing is nodig. Want professionaliseren pakken we samen aan. Uit ons team volgden 4 mensen een opleidingstraject van

het Expertisecentrum Onderwijs en Leren. We gingen aan de slag met de 12 bouwstenen voor effectieve didactiek en creëerden van daaruit een leermoment voor collega's, in de kleuter- en lagere school, voor een schoolbrede samenwerking."

"Daarom puzzel ik tijd vrij tijdens de schooluren. Ik schrap vergadermomenten als lesvoorbereidingen prioriteit vragen. Die flexibele organisatie helpt leraren focussen op het lesgeven en rendeert bij leraren én bij leerlingen."

“Ons nieuw gedragsbeleid levert meer leertijd op”

“We ontdekken samen wat er in de nieuwe minimumdoelen wiskunde en Nederlands nieuw en anders is”, zegt Hobie Dujardin, directeur van de Vrije Basisschool Langemark. Hij stippelt samen met zijn team een meerjarenplan voor alle vakdisciplines uit. Zo blijft er ruimte om te experimenteren met nieuwe didactiek.

Dujardin: “We herschreven onze schoolvisie 3 schooljaren geleden en kozen er bewust voor om kennis opnieuw belangrijk te maken. Anders dan bij het zelfontdekkend leren, willen wij wél dat een leraar vooraan iets toont. We zetten dus al een tijdje expliciete, directe instructie centraal. Dat de nieuwe minimumdoelen nauw aansluiten bij onze schoolvisie, stimuleert ons.”

“Vorig schooljaar kregen we begeleiding binnen het project Wijze Scholen. Een buitenkans! Een jaar lang werden we ondergedompeld in didactiek, gedrag en kennisrijke curricula in het basisonderwijs. We volgden studiedagen en keken binnen in modelscholen in Vlaanderen, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Die theorie en ervaringen geven ons vandaag een kleine voorsprong. We hebben nu als school een breed beeld van wat je allemaal kan doen op het vlak van kennisonderwijs.”

Gefaseerd meerjarenplan

“Onderwijs is geen sprint, maar een marathon. Ook bij deze vernieuwing zien we dat zo. We implementeren niet alle minimumdoelen tegelijk, met haastig gekochte leermiddelen. We nemen

de tijd om na te denken over hoe we goed gaan lesgeven, per vakdiscipline. Daarom hebben we een meerjarenplan uitgezet tot in 2031. Onze focus ligt vandaag iets meer op de kleuterklassen, maar ook in de lagere school zetten we in deze voorbereidende fase al kleine stappen.”

“We denken rustig na over hoe we goed gaan lesgeven.”
Hobie Dujardin

Experimenteren met didactiek

“Zo zien we nu al het rendement van ons nieuwe gedragsbeleid op de speelplaats. Bij het belsignaal lopen leerlingen naar hun rij, kijken ze vooruit en komen ze tot rust. Die aanpak levert leertijd op. Onze bel gaat om 8.45 uur, om 8.47 uur zijn we al bezig met de les, zowel in het 1ste leerjaar als in het 6de. Vroeger konden we soms maar om 9 uur starten. Ook na de speeltijd winnen we tijd. Die simpele ingreep

met heldere regels en routines levert op een schooljaar 2 weken leertijd op. Dat geeft extra ruimte voor herhaling in de klas. In de lagere school bouwen we systematisch herhaling in als ochtendroutine. Herhalen helpt om iets nieuws te beheersen. De eerste 25 minuten van de dag vullen we met 10 minuten ochtendvragen, 10 minuten lezen en 5 minuten feedback.”

“We experimenteren ook met didactiek. Onze leerkracht van het 5de, die erg geboeid is door geschiedenis, gaat aan de slag met de kracht van historische verhalen. De nieuwe minimumdoelen rond literatuur daagden ons uit om Gedichtendag anders aan te pakken. In plaats van gedichten aan het raam op te hangen, ontrafelden we 1 gedicht. En ja, dat is goed gelukt, zelfs in de kleuterklassen. In ons 5de en 6de leerjaar deden we al literaire gesprekken, maar nu testten we of dat zou werken in de andere klassen.”

Duik in de details

“Achter de schermen van de klaspraktijk bekijken we nu vooral eerst wat de verschillende doelensets omvatten. De minimumdoelen van de vakdisciplines wiskunde, lichamelijke opvoeding en Nederlands namen we al samen door: wat verandert er, wat is nieuw? En ook: wat komt terug?

De leerplannen van onze koepel zullen extra richting geven. Daarmee weten we concreet op welke kennis we moeten inzetten en hoe leerjaren op elkaar inhaken. Hoe gaan we die inhouden brengen? Welke leermiddelen gaan we gebruiken? Gaan we die zelf vormgeven?”

Leerteams en experts

“De nieuwe minimumdoelen zijn best pittig. Daarom is ondersteuning van leerkrachten zo belangrijk. Dat doe ik door tijd te maken voor verdieping en

in te zetten op expertleerkrachten. Elke 3 weken rooster ik een leerkracht 75 minuten vrij om per graad samen te zitten met een leerteam.”

“Ik ben er zeker van dat de inspanningen van leerkrachten energie zullen opleveren.”
Hobie Dujardin

“Die tijd gebruiken de collega’s om door te denken op wat ze leerden tijdens studiedagen: hoe kunnen ze dit vertalen naar de klas? Daarnaast hebben we expertleerkrachten voor gedrag, kleuters, didactiek en wiskunde, die specifieke nascholingen volgen. Zij ondersteunen de leerteams en helpen leraren om nog beter les te geven. Dat sluit aan bij de rol van de Taalexpert, die het plan ‘Ieder Kind Taalheld’ voor ogen heeft.”

Minder ballast, meer focus

“Het vraagt enige organisatie om die tijd en ondersteuning te voorzien, maar dat lukt. Ik vind het immers zeer belangrijk om dit verhaal van de nieuwe minimumdoelen samen met mijn team te schrijven.”

“Zo probeer ik ook zoveel mogelijk ballast bij hen weg te nemen: de registratie van maaltijden, bepaalde

werkgroepen, initiatieven zoals Pyjamadag... Het grootouderfeest of schoolfeest moeten ze niet elk jaar opnieuw uitvinden. Het is oké om vast te houden aan ons draaiboek en alleen het thema te veranderen. Dat kan ook kennisrijk: we kiezen bewust voor een belangrijk verhaal uit de literatuur. Vorig jaar was dat ‘De reis om de wereld in 80 dagen’, dit jaar nemen we het verhaal van Reinaert de vos.”

Effect in praktijk en cijfers

“Het is veel werk, maar ik ben er zeker van dat de inspanningen van leraren ook energie zullen opleveren. De grootste motivatie komt van het effect op de kinderen, dat is waarvoor we het doen. Als je ziet dat ze kunnen wat je hen wil aanleren, dan is dat superfijn. Leerlingen vinden dit bovendien leuk, ze ontdekken, ze groeien, ze leren bij... en dat is zo mooi.”

“Uit onze bevragingen blijkt dat meer leerlingen een beter gevoel hebben over hun capaciteiten op school.”

Communicatie met ouders

“Van onze ervaring met de nieuwe minimumdoelen in de kleuterschool en ons nieuwe gedragsbeleid leren we dat we tijdig moeten communiceren met ouders. We willen misverstanden vermijden. Kennisrijk onderwijs kan een negatieve bijklank hebben: het gaat om drillen, het mikt op elite-onderwijs dat alleen goed is voor de sterke kinderen. Kennisonderwijs is niet heel kansrijk, we geven kinderen heel wat mee dat ze thuis misschien niet krijgen.”

Veelgestelde vragen

Waar vind ik de minimumdoelen?

Op onderwijsdoelen.be vind je alle nieuwe minimumdoelen basis-onderwijs.

Vanaf wanneer gelden de nieuwe minimumdoelen?

Scholen krijgen tijd om de minimumdoelen stapsgewijs in te voeren. Vanaf 1 september 2030 moeten alle minimumdoelen vertaald zijn naar de klaspraktijk.

De verschillende stappen zie je in dit schema:

School-jaar	Kleu-ter	Lager		
	1-3de jaar	4de jaar	5de jaar	6de jaar
'25-'26		Oude eindtermen + vrijwillig nieuwe minimumdoelen		
'26-'27				
'27-'28		Minimumdoelen voor Nederlands,		
'28-'29			wiskunde en wetenschap en techniek	
'29-'30		Verplicht nieuwe minimumdoelen		
'30-'31				

Wie heeft de nieuwe minimumdoelen ontwikkeld?

Een kerncommissie opgericht onder leiding van professor Daniel Muijs ontwikkelde de nieuwe minimumdoelen. 70 vakexperten maakten er deel van uit, gegroepeerd per vakdiscipline. In elke vak-expertengroep zaten ook klasleraren of directeurs.

Geven de nieuwe minimumdoelen scholen extra werk?

Helder en expliciet geformuleerde doelen zorgen voor een eenduidige interpretatie. Dat bespaart werk en vergadertijd. Nieuwe leermaterialen die worden ontwikkeld, zullen ook duidelijker zijn.

Wat als een kind de minimumdoelen niet haalt?

In het kleuteronderwijs komen er naast na te streven doelen voor het eerst ook doelen die bereikt moeten worden op populatieniveau. Dat betekent dat verwacht wordt dat een meerderheid van de leerlingen deze doelen bereikt. Deze doelen focussen op Nederlands (woordenschat en luistervaardigheden) en wiskunde (getalbegrip). Op die manier krijgen kleuters een stevige kennisbasis voor de start van het lager onderwijs.

Ook in het 4de jaar lager onderwijs wordt verwacht dat een meerderheid

van de leerlingen de nieuwe minimumdoelen bereikt. Ze bieden zicht op de vooruitgang van leerlingen en maken het mogelijk om tijdig bij te sturen als dat nodig blijkt.

Aan het eind van het lager onderwijs moeten de doelen Nederlands en wiskunde bereikt worden op individueel niveau omdat die vakdisciplines essentieel zijn voor een succesvolle instroom in het secundair onderwijs.

Het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs blijft een autonome beslissing van de klassenraad.

Hoe gaat de onderwijsinspectie om met de minimumdoelen?

Vanuit haar stimulerende rol volgt de onderwijsinspectie de implementatie van de nieuwe minimumdoelen op. Ze respecteert daarbij de gedoogperiode voor scholen, met een onderscheid tussen de invoering van de doelen in de schoolwerking en het bereiken ervan.

In de schooljaren 2025-2026 en 2026-2027 kan een onvoldoende implementatie geen aanleiding geven tot een ongunstig advies. Tot en met het schooljaar 2030-2031 kan het onvoldoende bereiken geen aanleiding geven tot een ongunstig advies.

Krijgen scholen ondersteuning en begeleiding?

Een breed en meerjarig professionaliseringstraject ondersteunt leraren, schoolteams en pedagogische

begeleidingsdiensten bij de realisatie van de nieuwe minimumdoelen. De pedagogische begeleidingsdiensten begeleiden scholen en verspreiden goede praktijken uit de inspiratiescholen. Leerpunt ontwikkelt kwaliteitslabels voor leermiddelen en vormingen... Ook de lerarenopleidingen worden versterkt om de omslag te verankeren.

De nieuwe minimumdoelen zijn heel concreet. Blijft er nog voldoende vrijheid om lessen vorm te geven?

Het klopt dat de nieuwe minimumdoelen concreter zijn geformuleerd dan de huidige eindtermen. Dat is een bewuste keuze: er moet duidelijkheid zijn over wat leerlingen moeten kennen en kunnen. Die scherpere afbakening is geen beperking van autonomie, maar een versterking van de professionele ruimte in de klas.

Belangrijk is het onderscheid tussen wat en hoe. De minimumdoelen bepalen het 'wat': de essentiële kennis en vaardigheden die elke leerling nodig heeft. Het 'hoe' wordt ingevuld door schoolteams vanuit het pedagogisch project. De leraar kiest de aanpak, de werkvormen, het tempo, de voorbeelden, de methodes... De leraar krijgt dus meer houvast. Dankzij de helder geformuleerde doelen kunnen leraren beter inschatten waar leerlingen staan en wat de volgende stap in de leerlijn is. Ze kunnen daarbij rekenen op de ondersteuning van leerplannen en professionaliseringsinitiatieven.

Meer weten?

Minimumdoelen

- Brochure 'Minimumdoelen en visieteksten voor het 3de jaar kleuteronderwijs en het 4de en het 6de jaar lager onderwijs':

- Alle doelen:

- De meest actuele info over de minimumdoelen:

- Vlaanderen Kennisrijk Kansrijk van Expertisecentrum Onderwijs en Leren ontsluit kennis en materialen om effectief en kennisrijk onderwijs te ondersteunen:

Ieder Kind Taalheld

- Op de webpagina 'Ieder kind taalheld: kennis van het Nederlands versterken en gelijke onderwijskansen creëren' vind je een overzicht van alle taalacties:

- Leerpunt, de Taalunie en het Vlaams Talenplatform ondersteunen scholen met opleidingen, webinars en leersnacks zodat ze klaar zijn voor de nieuwe minimumdoelen in september 2026. Alle info vind je op de website van Leerpunt:

- Blijf op de hoogte via de nieuwsbrief 'Taalheld':

Colofon

Deze brochure wordt uitgegeven door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.
Departement Onderwijs en Vorming,
Koning Albert II-laan 15, Postbus 134, 1210 Brussel

Depotnummer: D/2026/3241/045

Hoofdredactie: Leen Leemans, Baukje Vanthournout

Redactie: Rebecca De Clerc, Bart De Wilde, Nele Maes, Vera Verdoodt en Sofie Willems

Vormgeving: Kim Baele

Fotografie: Katoo Peeters en Tine Schoemaker

Verantwoordelijke uitgever: Ann Verhaegen, Departement Onderwijs en Vorming

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Koning Albert-II laan 15
1210 Brussel